

ÉLETTÜNK

XXXIII. évf. 9. szám (33. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

2001. szeptember

"NE HALJON EL NYELVETEKEN A MAGYAR SZÓ"

IMASZÁNDÉKOK

MINDSZENTY BÍBOROS UTOLSÓ KÖRLEVELE A VILÁGON SZÉTSZÓRT
MAGYAROKHOZ

Szeptemberre

I.

Dr. Harangozó Ferenc emlékezése*

A körlevelet már nem írta, hanem diktálta nekem a Bogotából, Caracason át vezető repülőúton hazafelé, Bécsbe. Április 20-a után volt. Mint mindig, reggel 6-kor ébresztettem, mire kopogtam az ajtaján, már mindig fönt volt. Egyszerű fekete reverendája csak úgy lógott lesoványodott testén, ahogy ott ült ágya szélén és olvasóját morzsolgatta... Fájtnakem a látása, sápadt, hideg verejtékes arca. Nem mertem megkérdezni, mint rendszeren: „Bíboros úr, hogy aludt?”

Mert tudtam, hogy alig aludt... Az éjszaka bejött hozzám – amit máskor soha nem tett meg – és kért tőlem magyar ultra-septylt a láz ellen, – Emlékszem rá, hogy egyszer már adtam neki. – Jó volt. A dolgot jelentettem mindjárt reggel a kedves spanyol orvosnőnek, aki mindennap rendszeren látogatta. Megnyugtató, hogy nincs komolyabb baj, csak egy kis hőemelkedés. Valahol megfázott egy kicsit, és hozzáfűzte: „25-én úgy is indulnak hazafelé, a bogotai 2000 m fölötti magasságból Európába, és akkor minden jó lesz.”

Mindszenty még nagyon megszerette volna látogatni Argentína és Brazília magyarjait – ott annyian élnek. De belátta, hogy most nem lehet. Sok lenne neki is.

Így született meg benne a körlevél gondolata. Fényes Ildikó Caracasban majd sokszorosítja és szétküldi mindenhová, ahol magyarok élnek.

A körlevél tartalma benne élt; tartalmazta mindazt, amiért kijött Nyugatra és járta a nagyvilágot. Látogatta és terelgette össze magyarjait, intette és óvta őket, hogy hűek maradjanak magukhoz, a Magyar Hazához!

A repülőgépen Bogota és Caracas között állítottuk össze a körlevelet. Én írtam, ő diktálta. Csak úgy töredeztek ki belőle a súlyos gondolatok, mintha végrendeletként volna. Íme az „utolsó körlevél” szövege:

Amióta 1971 szeptember 28-án el kellett

TANÁR AZ ÉN APÁM.

Tanár az én apám. Ha jár a vidéki városban, gyermekek köszöntik ősz fejét, kicsinyek és nagyok, régi tanítványok, elmúlt életükre emlékezve, lassan leveszik kalapjuk. Mint az alvajárók, kik másfelé néznek. Hentesek, ügyvédek, írások, katonák, s olykor egy országos képviselő is. Mert nagy az én családom. Nagy az én családom. Kelettől nyugatig, nyugattól keletig. Nagy a mi családuknak. Mikor vele megyek, fogva öreg karját, vezetve az úton, a szívem kitágul, s szívek közt énekel elhagyott szívem. Az én édesapám az emberek apja, s én az embereknek testvére vagyok.

1928

Kosztolányi Dezső (1885-1936)

hagynom nekem is hazámat, azóta kisebb-nagyobb megszakítással járom a világot és keresem az egész földgolyón szétszóródott magyarokat – Torontótól a Fokföldig, San Franciscótól Új Zélandig.

Most eljutottam Dél-Amerikába is. Miért teszem ezt 83 súlyos esztendővel a vállamon? Azért, mert erre kényszerít a világ legárvaabb népem szolgálata, amit elvállaltam akkor, amikor boldogemlékű XII. Pius pápa 1945 szeptember 16-án, hazánk legújabb történelmének talán legnehezebb esztendejében, kinevezett esztergomi érseknek és ezzel Magyarországot

imakönyvet vedd elő és forgasd legalább ünnepnapokon. Írj magyar levelet haza vagy barátaidhoz. Olvass magyar lapot, újságot és könyvet. Magyar házastársak beszéljenek egymással magyarul! És ti, magyar szülők, ne vonjátok el gyermekeitek az édes magyar anyanyelvet! Nem hiába kaptátok szüleiteken át a jó Istentől. Kincs az, amit át kell adnotok gyermekeiteknek is! Meg kell tanulni az új haza nyelvét is, tudom, de nagyon szépen megfér együtt őseitek nyelvével. – Ahány nyelv, anynyi ember; de az első helyen az anyanyelvnek kell állni!

Az európai magyar gimnázium. Németország, Kastl bei Amberg

hercegprímásának is.

Mi a célja ezeknek a látogatásoknak? Az, menekültek magyar testvéreim, hogy a számkivetés immáron 30. esztendejében hitet és reményt öntsek a lelketekbe, ha már csüggednétek. Hitet, hogy nem volt hiábavaló eddigi küzdelmetek, ha hívek maradtok a számkivetésben is apátok és őseitek szent örökségéhez, amit Szent István király hagyott ránk végrendeletében. És ez a végrendelet így szól: hűség az Úr Istenhez, Krisztushoz, a Nagyasszonyotokhoz. Szerettem volna mindnyájukat felkeresni, de a szétszóródottságban lehetetlen mindenkit elérnem. Ezért írom ezt a körlevelet, hogy írott szavam elérje a kisebb magyar csoportokat, sőt az összes magyar családokat is. Arra kérlek, arra figyelmeztetek benneteket írásban, amire kérem élőszóval azokat, akikhez személyesen el tudok jutni: ha le is szakított nemzetünk életfájáról és messze világrészekbe sodort ez a legnagyobb történelmi vihar, ne váljunk örökre elhalt rügyei, elszáradt levelei ennek az annyira megtépázott magyar életfának.

De mit tegyünk? Mit tehetünk mi – kérdezzük – ebben a nagy idegenségben? Az első, amit meg kell tennetek az, hogy öntudatosodjatok! Hogy ráeszméljétek, rádöbbenjétek arra, hogy Szt. István, Szt. László, Szt. Erzsébet, Zrínyi és Széchenyi István népe vagytok! Ezért ne haljon el nyelveteken a magyar szó! Ne felejtétek el szüleitek nyelvét! Ha egyedül vagy, imádkozz legalább este magyarul, az otthoni

Imádkozunk a harmadik évezred fiataljaiért. Találják meg azt a mély eszményt, ami életüknek értelmet és értéket ad.

Fiatalnak lenni szép – ők ezt nem mindig tudják. Egyik jellemzőjük a felületesség, úgy érzik: ők azok, akik a világot jobbra és szebbé, igazabbá és emberibbé teszik, ha neki fognak. Nem tudják, hogy előtük (majdnem) minden nemzedék ugyanezzel a célkitűzéssel indult életében a világot megjavítani. Ma hol állunk? Hol van a százezernyi – ha nem milliányi – emberi jó szándék, jó akarat, törekvések...?

Kérdés, milyen alapokról indulunk és milyen célt tűzünk ki magunk elé – ha nem álmoké, mennyire megvalósítható ill. elérhető e cél?

Alapként szolgál az emberi törekvés: valósítsuk meg a földön a menyországot, ahol nincs szomorúság, szenvedés, betegség, rossz, igazságtalanság – nem kifejeztendő: a bűn. Megvalósíthatatlan!

Alapként szolgál a törekvés: oldjunk meg minden problémát, uralni akarjuk az életet – a születendő életet is.

Nagy részben megoldhatatlan!

Büntessük meg és szüntessük meg a rosszat és a bűnt.

Megoldhatatlan!

Célok: tegyünk jót, javítsuk a rosszat, segítsünk bajban, betegségben, szomorúságban és így tovább. Ha nem Istent vesszük mérceként illetve a jóságot, szeretet, igazságosság meghatározójaként, fáradozásunk emberi fércmű marad csupán. Isten az, aki értelmet ad életünk fáradozásainak s megadja a helyes irányt. Ő az aki „értelmessé” teszi életvitelünket, aki megérteti velünk, miért fontos ez, s miért rossz, értelmetlen megoldás az a másik.

Mai fiatalok keresik egyenként a dolgok, összefogóan az élet értelmét és rendezni akarják a jelenségeket, tényeket, fontosságuk szerint. A házasság példaként nagy felelőséggel vállal sokrétű mű, családát alapítani Isten akarata szerint, amiben a ma mindenhol egyedül szerepet játszó szexualitás egy része csupán a nagy egésznek, beágyazva a többi történelembe és törvényszerűségbe. Őstön soha nem lehet főcél, hanem szolgálja a főbb célokat. Ezt is meg kell érteni a fiatalok, fel kell készülniük erre. Aki nem készül fel rá, nem lesz „házasság képes”, úgyis mondhatnánk: nem képes családú életre évtizedeken át. Ezért a számtalan válás (más okok mellett).

Az élet értelme Istent megismerni, ajándékát, az istengyermekséget elfogadni és szeretetében megvalósítani.

2.

Indonéziának néprajzi, nyelvi, kulturális és vallási szempontból oly sokféle népességéért imádkozunk, hogy egyre

(Folytatjuk a második oldalon)

(Folytatás a 2. oldalon)

FRANK MIKLÓS:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Vissza az őserdőbe?

Kérdések a nudizmus körül.

A beszélgetés, melynek során a nudizmussal kapcsolatos kérdések felmerültek, a nyár elejére nyúlik vissza. Lehet, hogy szeptemberbe elvesztettékké azzal, de elképzelhető, hogy éppen a nyári tapasztalatok a strandokon vetik fel a problémát: „Mit szól az Egyház a nudizmushoz?” A kérdést indokolta teszi a tény, hogy egyre jobban terjed a „topless” strandolás szokása és egyre kevesebb az olyan ország, ahol a hatóságok ebben a jó ízlés és a közérkölcsek elleni vétséget lát. Nem kell-e hát az Egyháznak is tudomásul venni, hogy a közvélfogás ma már nem ütközik meg a meztelenségen, mert úgy érzi, hogy az „természetes”, ill. hogy épp a múltbéli álszemérem volt erőtlenít, természetellenes? Ha ez azonban így van, akkor vannak-e még és hol vannak a határok?

Miklós atya válasza:

Nem gondolom, hogy a nyár végével a feltett kérdés vesztett volna aktualitásából, annál kevésbé, mivel úgy tűnik, a közvélemény hallgatóságosan elfogadta azt az álláspontot, miszerint a ruhátlan nő felsőtestét közzélmére tétele – bizonyos körülmények közt – nem áll ellentétben a közérkölcsekkel. Ilyen körülmények adódtak a strandokon, ahol az emberek, amúgy is többé-kevésbé levetkőzve, hódolnak a közös célnak: a pihenésnek, kikapcsolódásnak, sportnak. Ezért már nem kell botránynak, ha valaki öltözékét a minimumra redukálja. Ez ellen már csak azért sem igen lehet kifogás – mondják –, mert ma a média – a nyomtatott és az elektronikus egyaránt – olyan mértékben mutogat közönségének meztelenséget a nap minden órájában, hogy a ruhátlanság a strandon a normalitás keretébe tartozik. Így aztán a gyerekek és fejlődésben lévő fiatalok lelki károsodásának veszélyére való hivatkozás sem állja meg a helyét, sőt fejlődésüket természetes irányban befolyásolhatja. Egyébként – szokták hozzáfűzni ehhez az érveléshez – ha valakit egy ilyen látvány zavar, ne nézzen oda...

Egy eféle gondolatmenet kétségkívül megejtő. Az egészség, a természetesség és a közelfogadottság érve ma átütő erejűvé vált és minden egyéb meggondolást – legyen az szociológiai, pedagógiai, pszichológiai vagy erkölcsi – egyszerűen lesöpör az asztról. Semmiképp sem árthat tehát, ha a ruha és ruhátlanság jelenségét gyökereiben és következményeiben közelebbről szemügyre vesszük.

A ruházat céljai

Mindenekelőtt néhány általános érvényű megállapítás.

1. Ruha gyakorlatilag azóta létezik, amióta az „ember” a szó teljes értelmében, tehát nem az emberré fejlődés közbülső stádiumait értve, megjelent a

IMASZÁNDÉKOK

(folytatás az első oldalról)

inkább törekedjenek igazságos és demokratikus jövőt építeni – egységben és kölcsönös megbecsülésben.

Különböző népcsoportok vallási gyűlekezeteiben él a meghatározás: a mi vallásunk gyakorlóit juttat el a Nagy Istenhez. Eddig rendben. Ha azonban a „kiválasztottság” más vallások tagjainak kitaszítását, elűzését, esetleg megölését eredményezi, súlyos bűnök kerültek az emberközi kapcsolatokat meghatározásába. Sok érték hiányzik s a vallás emberi érzések (bünetésvágy, bosszúállás stb.) megvalósításáért degradálódk. Sok imádság, szükséges amíg a „másfajta” ember észrevételétől az igazságosság fejlődésén át, demokratikus értés-elfogadástól át a megbecsülésig eljutnak a különböző vallású emberek.

Fejős Ottó

földön.

A ruházat célja kezdettől kettős volt: a) A test védelme az időjárás viszonytaltságaival szemben – főleg az északi féltekén élő ember vonatkozásában;

b) Az elsődleges nemi szervek befedése – a természetes szemérem megnyilvánulásaként.

Míg az első cél fizikai szükségéből eredt, addig a másodiktól nem lehet elvitatni egyfajta lelki-szellemi jelleget, amennyiben rajta keresztül az emberi személyiség intimitására való törekvése nyilvánul meg. Az ember úgy érzi, hogy van életének egy szektora, amely nem tartozik a külvilágra, ezt ennél fogva el akarja tőle különíteni, meg akarja védeni külső beavatkozástól. Ilyen értelemben a ruházat második céljának is van védelmi jellege, hiszen a szemérem is alapszabályok betartását.

A ruházat további fejlődése során fontos szerepet kapott a ruha díszítő, esztétikai jellege – ez a divat kezdete.

2. A ruha ennél fogva része az emberi kultúrának. Ennek fejlődését vizsgálva megállapítható, hogy a ruházat alakulása a mindenkori kultúrának függvénye, tükrözi. Ebből következik, hogy egy kultúra hanyatlásának jelei a ruházatközlésben is lecsapódnak, feltételezhetően oly módon, hogy az eltér, elidegenül eredeti, természetes céljától. A ruha ez esetben nem a test ill. az intimitás védelmét szolgálja, hanem, főleg az utóbbival szembe fordulva, annak felszámolására ingerel. A kultúra alakulása a XX. század végén és a XXI. század elején eredeti céljától való elidegenedés jeleit mutatja a különféle művészetek – festészet, szobrászat, zeneterületén, de az étkezésben és a társadalmi kapcsolatokban is. Erre számos példát lehetne felhozni. Hasonló a helyzet az öltözködés kultúrájánál is: nemcsak az esztétikai szempontok kerültek háttérbe (a „jeans” mint mindenkire kötelező – kétségkívül praktikus, de fantáziátlan „egyenruha” és a többi slamposan viselt ruhadarab), hanem a személyes intimitás szolgálata is, ami – mint imént mondtuk – a dekadencia jele. Valahányszor az ember a szabadság cégére alatt a szabadosságot propagálja, saját embersége ellen követ el merényletet. A strandokon terjedő „topless-divat” is egy hanyatló kultúra szimpptomái közé tartozik.

A „nudizmus”, mint a meztelenség kultusza

Némileg más megítélés alá esik az a XX. sz. kezdetén a német Richard Ungewitter által kezdeményezett mozgalom, mely „nudizmus”, Németországban „Freikorperkultur”, rövidítve FKK néven ismeretes. Alapítója, antiszemita és egyházellenes szólamok hangoztatása mellett, az északnémet embertípust magasztalta. Követői a – legalább ideiglenes – ruhátlan életmód segítségével vélik megszabadítani az embert a civilizáció „káros” hatásaitól,

testi-lelki egészségét előmozdítani, az Egyház és a polgári társadalom által rákényszerített „ál-szemérem” helyett gondolatvilágának és magatartásának őszinte, igaz voltát biztosítani.

Annak bizonyítására, hogy az általa propagált „természetes” életmód nem ürügy a szexuális szabadosság terjesztésére, a nudizmus elkülönített telepeken helyezi el követőit, ahova kivülállóknak nincs bejárásuk. A mozgalom tagjai közö előszeretettel fogad be egész családokat, de az egyéni résztvevőktől is megköveteli bizonyos alapvető erkölcsi szabályok betartását.

Mit szól az Egyház mindehhez?

Az egyház és vele az egész kereszténység álláspontja két pillérre támaszkodik:

1. az emberi természetre és a belőle eredő természetes erkölcsre

2. az isteni kinyilatkoztatásra.

A kettő nemcsak, hogy nincs egymással ellentétben, hanem kiegészíti egymást, sőt azt lehetne mondani, hogy az Isten által teremtett emberi természet az Ő első kinyilatkoztatása. A Bibliában lefektetett szóbeli kinyilatkoztatás volta-képpen ezt értelmezi és teszi teljessé.

A ruházat jelentőségét és a szemérem megnyilvánulását a primitív népeknél is, már részletesen fejtegettük. Elgondolkodtató, hogy éppen Sigmund Freud mondotta ezzel kapcsolatban: „A szemérem lerombolása gátszakadást okoz minden téren, brutalitást és a másik személyiségének semmibe vételét”. Más szóval a szemérem kiküszöbölése merénylet a természet ellen: nem a szemérem felszámolása tesz természetessé, hanem annak ápolása.

A Biblia az ember testét, mint Isten teremtményét, szépnak és jónak tekinti. A ruhátlanság állapota a Teremtéstörténetben az ember ártatlanságát, Istennel való bensőséges kapcsolatát fejezi ki. Ez szűnik meg a bűnnel: az ember ráébred meztelenségére. A bűnt követő szegyenérzés azt jelzi, hogy az ember eredeti benső harmóniája megzavarodott, nem ura többé önmagának. Ennek palástolására készít magának ruhát.

Az ember belső rendje a Megváltás által természetfeletti síkon visszaállt, a természet vonalán még hosszú az út. Az Ószövetség tudomásul veszi a törést e téren. Eppen ezért tartja nagyra a szemérmeket. A szemérem mesterséges kiiktatása, a törés letagadása semmit sem old meg az adott problémából.

Jézus közvetve érinti a témát, amennyiben a férfi és nő kapcsolatáról szólva parázsnaságnak tartja, ha valaki bűnös kívánsággal asszonyra néz. Pál apostol a Galatákhöz írt levélben elítéli a kicsapongás minden fajtáját („parázsnaság, szemérmelenség, fajtalanság”), de többi levelében is a szenvedélyek legyőzésére és a lélek tisztaságára int. Más szóval a keresztény magáévá téve a Biblia szemléletét, szembe fordul a hanyatló római-görög kultúra testkultuszával és a belőle fakadó túlfűtött szexualitással. Sikeresült is az egész kérdéskomplexumot új megvilágításba helyezni, amivel nagy elismerést váltott ki.

Később – részben a Kelet felől terjedő, a testet megvető manicheizmus befolyására – az Egyházban is mutatkozott olyan tendencia, mely a testet a bűnök forrásának tekintette és túlzó aszketizmussal igyekezett a szellem uralma alá vetni. Innen ered a még ma napokig is hangoztatott vád, miszerint az Egyház testellenes lenne, ami természetesen nem felel meg a valóságnak.

Az Egyház tanítását szépen foglalja össze a II. Vatikáni Zsinat „Gaudium et Spes” kezdetű lelkipásztori konstitúciója az Egyház és a mai világi viszonyáról. Az első rész I. fejezete szól az emberi személy méltóságáról. Ennek alapja, hogy „az ember Isten képmására van teremtvé”. De az ember „visszaélt szabadságával, szembeszállt Istennel”, ezzel „szétrombolta saját rendjét”. „Az eredmény: az ember meghasonlott önmagában”. „Az ember test és lélek egysége... tehát nem szabad lenéznie a testi életet; éppen ellenkezőleg: kötelessége, hogy jónak és tiszteltemreméltónak tartsa testét, hiszen azt Isten teremtette és feltámasztja az utolsó napon”.

Ezek kiegészítésekként még néhány mondat a Katolikus Egyház Katekizmusából a szemérmességgel kapcsolatban: „A szemérmesség megőrzi a személy intimitását. Tiltakozik annak felfedése ellen, aminek rejtve kell maradnia” (2521). „A testi szemérem mellett létezik érzelmi is. Övást emel pl. az emberi test „magamutogató feltárása” ellen, egyes reklámokban vagy médiumok intimszférát sértő törekvéseiben. A szemérmesség olyan életformát sugall, mely ellenáll a divat kényserének és az uralkodó ideológiák nyomásának” (2523). „A gyermekek és fiatalok szemérmességre nevelése annyit jelent, mint az emberi személy méltóságára ébreszteni őket” (2524). Igen, amikor az ember emberré vált, kijött az őserdőből. Nem kellene oda visszatérnünk... Persze senkit se lehet erőszakkal visszatartani...

A VEZÉRCIUKK FOLYTATÁSA

kezet ragadjátok meg!

Fontos, hogy tudjunk egymásról, ezért el kell fektetni mindenhol – még ott is, ahol nincs magyar pap – a magyar katasztert. –

Hány magyar család, hány magyar gyermek van a körzetben, mennyi a magányos?

Mennyi mindent kellene és lehetne itt lenni, ha több lenne bennünk a magyar lélek, magyar szív és öntudat.

Ez csak a kezdet, a felrész, a magyar lélekébredés! A többi azután jön. Fajánk bátor, találgató és életrelvő. Miért nem tud az lenni a magyarság vonalán is?

Áldásommal

Mindszenty József

Amikor befejezte a diktálást Mindszenty, a szöveget megegyeszer átnézte. Itt-ott javított egy-egy kifejezésen és aláírta.

Aztán sokáig hallgatott. Kinézett a repülőgépek ablakán. Csodálatos városok, tornyok képe rajzolódott ki a ragyogó felhőtorlaszokból. – „Így még nem láttam a felhőket”, mondta csendesen.

Caracasban leszálltunk üzemanyagért. A magyar kolónia leghegyesebbjei, – munkanap ellenére – ott szorongtak a váróteremben; sokan gyermekeiket is elhozták. Mindszentyt bevezették egy külön váróterembe pihenni; nagyon fáradtnak látszott. Átdadtam a körlevelet Fényes Ildikónak. Megfogta mindkét kezem és könnyek között kérlelt: – Főtisztelendő úr kérem, vigyázzon, nagyon vigyázzon a Bíboros úrra! – dr. Héger, a derék magyar orvos, egy szivgyógyászert kötött a lelkemre. Mikor újra elindultunk, az egész kolónia sirt... Mindszenty pedig ült az ovális repülőablaknál és folyton keresztet vetve áldotta őket, míg el nem tűntek szemünk elől...

*Megjelent az Életünk 1984 októberi számában. A cikk minden mondata ma is nagyon időszerű.

Madridi levél

Békecsók

Mi tagadás, több mint százhusz külföldi utazás után egy pápai látogatás aligha „hír”. Nem hívja fel magára különösen a figyelmet, ha csak nem olyan az úti cél, mint Fidel Castro Kubája. A közelmúlt ukrainai út azonban ugyancsak kiérdemelt egy kis figyelmet, bár nem annyira a politikai hátterre való tekintettel.

Ha hinni lehet a statisztikáknak, az ukrán állam 50 millióra rugó lakosságának 44 százaléka nem hívő; szám, melyben bizonyára bent foglaltatnak az ateisták és az agnosztikusok egyaránt. Tudósítók azonban vallási szempontból „darázs-fészekről” beszéltek: a nagy többséget három ortodox egyház tagjai teszik ki, vannak azonban görög, latin és örmény szertartású katolikusok, hat kis protestáns felekezet követői, továbbá izraeliták és mohamedánok is. II. János Pált a kerekén hatmillió katolikus képviselői hívták meg, s ha ez nem lett volna elegendő, Leonid Kucsma köztársasági elnök, – a Szovjet-unió kommunista pártjának volt központi bizottsági tagja – is.

Maga a Szentatya szavai szerint ő „a béke hírnökeként” érkezett s célja korántsem a prozelitizmus, Róma befolyásának növelése volt. Ez azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy fogadja őt a moszkvai patriarchátustól függő Volodimir metropolita, a többségi ortodox egyház vezetője. Viszont nem tagadta meg a békecsókot Filaret patriarcha, a Moszkvától független, ukrán nemzeti egyház feje, meg egy másik, kisebb autokefál egyházé, mely külföldön, az emigrációban született.

Beszédében megemlékezett a pápa a görög szertartású katolikusok szenvedéséről a sztálinizmus korában, – amiről beszélhetnének a kárpátaljaiak is, – a zsidóság nagy véráldozatairól, a mohamedánok nehéz helyzetéről, különösen a krimi tatárok kitelepítéséről. Megállapította, hogy a római és a kievi egyház közötti viszonyban voltak fényes szakaszok, de szomorúak is; elismerte a saját tévedéseket és megbocsátotta az ortodox átal a katolikusoknak okozott bajokat.

A moszkvai vonalat követő ortodoxok magatartása azonban nem változott és mutatta, milyen nehézségekbe ütköznek az ökumenikus törekvések. Mint az Görögországban is észlelhető volt, ott a legérősebb az elutasítás, ahol a legkisebbek a dogmatikai és a liturgiái különbségek. A moszkvai patriarchának igaza lehetett abban, hogy a római és a keleti egyház közötti, százados elkülönülést nem lehet nyilatkozatokkal legyőzni. Viszont az ortodoxia közeledés szándéka éppen az ortodoxia széles körei részéről hiányzik.

A legnagyobb lelkesedés a szentatya Lviv (azelőtt Lwow, régebben Lemberg) városában fogadta, ahol a római katolikusok többsége él a hosszú lengyel és a rövidebb osztrák uralom emlékeként. Sok hívő most is a szomszédos Lengyelországból érkezett. A pápa fel is szólította a két ország fiait, hogy „győzzék le a múlt fájdalmas emlékeit”.

Míg ezt a levelet kopogtam az írógépen, szemem egy kis, négyrészes ikonra, bronz, hordozható oltárra esett. Egy spanyol rokon hozta majdnem hatvan esztendője Oroszországból. Rajta a keleti egyház tizenkét nagy ünnepének az ábrázolása és az ország négy, legjobban tisztelt Szent Máriaja. Az ünnepek a mi ünnepeink is, a Máriák a czestochowai, einsiedelni és besnyői is lehetnének. Valóban oly nagy volna a különbség, oly nehéz a testvérítés tisztelőik között?

Rónai Zoltán

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

„Bajorország és Magyarország ezer éve”

Kiállítás Passauban

Müncheni egyházi közösségünk Szeniorok Klubjának és Rózsafűzér Társulatának évi zárándoklata idén június 28-án Passauban vezetett, a szép, régi, történelmi múltú városba, a néhom folyó, a Duna, Inn és Ilz deltájában. Utunkat különösen időszerűvé tette a passau-i Oberhaus Múzeumban rendezett „Bajorország és Magyarország ezer éve” című kiállítás, amely még október 28-ig várja látogatóit.

A Straub-féle – már jól ismert – autóbusszal érkezünk utunk céljához. Szép nyári napsütésben sétáltunk végig az óváros patinás keskeny utcáin.

Első utunk a Niedernburg-i apáca-kolostor román stílusú templomába

Magyar koszorúk Gizella királyné Passau-i sírjánál

vezetett, ahol Cserhádi Ferenc atyánk szentmisét celebrált. Szentbeszédében méltóan emlékezett meg első magyar királynénkról, Boldog Gizelláról, akit ebben a templomban helyeztek örök nyugalomra. Gizella királyné sírját a magyar látogatók sok szép virággal borították el. Nemzeti színű szalagok díszítik az ereklyetartót, melyben Gizella földi maradványait, csontjait őrzik. Renáta nővér, a zárda lakója szeretettel gondozza a sírt. Ismertette az elmúlt évek kutatásainak és az ereklyék újra elhelyezésének történetét, Gizella életútját, aki Szent István halála után ide vonult vissza és itt fejezte be életét. Meghatottan szemléltük első királynéknak szépen helyreállított nyughelyét.

Délidő volt, amikor az óvárosba mentünk és közvetlenül a Duna-parton, az egyik vendéglőben, a szabadban ebédeltünk. Élveztük a gyönyörű kilátást a Dunára és a szemben lévő magaslaton épült erődítményre, az Oberhaus Múzeum épületére. Rövid Duna-parti séta után autóbusszunkba szálltunk és felkapaszkodtunk az Oberhaus Múzeumba, amely a régi várépületben kapott helyet. Megtekintettük a „Bajorország és Magyarország ezer éve” c. kiállítást, amely a honfoglalás korától a legújabb időkig mutatja be a két ország kapcsolatának történetét, a sok-sok évszázados ásatásokból származó leleteket és emléket. Számos becses emléktárgy a honfoglalás korából a budapesti Nemzeti Múzeumból időszakos otthont kapott ezen az érdekes túrlaton. Láthattuk a honfoglaló magyarok félelmetes nyilait és az augsburgi Ulrich-keresztet, az 1494-ből származó ötvös remeket a lechmezei csatáról. A későbbi századokból Mátyás király gyönyörű korinait is kiállították.

A mindannyiunk tetszését kiváltó sikeres kiállítást az augsburgi „Haus der Bayerischen Geschichte”, Passau városa és püspöksége szervezte a budapesti Magyar Nemzeti Múzeum szoros együttműködésével. A nyugati országokból érkező látogatók itt sok értékes információt kaphatnak Magyarországról. A kiállítás meggyőzheti őket arról, hogy nemcsak a csikós-gulyás romantika jelenti az ezeréves magyar államot.

A Duna-parti Oberhaus Múzeumból az Inn-parti városrészbe vezetett utunk, a Mariahilf-templomhoz. A magaslaton épült kéttornyú szentély arról nevezetes, hogy I. Lipót császár itt adott hált Istennek a török hódítók aratott győzelemért. Szabó Árpád, az Inn-város

Levél Erdélyből

Előző levelemben azt ígértem, hogy beszámolókat majd a március 15-i ünnepségről. Csak jót írhatok. A jó Isten szereti a magyarokat, mert arra az egy napra elvonult a zimankós, rossz idő, ragyogóan sütött a nap, a csontig hatoló szél is elállt és zavartalan, gyönyörű ünnep volt. Magyarországi vendégeink is voltak, itt volt a Duna TV, s biztosan hívei közül többen is láthaták a Duna TV-ben élőben közvetített ünnepséget, parádés felvonulást, hallhatták a szívet melengető szép beszédeket, szavaltokat. Nagyon szép volt! Talán azért készültek a székek ilyen parádés ünnepségre, mert mindig attól félnek, hogy talán ez lesz az utolsó ünneplés, talán jövőre már nem engedik, nem lesz rá lehetőség. Hála Istennek, zavartalanul, szépen zajlott le minden a kb. tízezer résztvevővel Kézdivásárhely főterén.

A másik nagy nemzeti ünnepünk aug. 20-án a Perkő nevű helységeen lesz, Szentlélek és Szentkereszt faluk között lévő dombon, a Szent István emlékére épített kápolnál. Oda zárándokok is jönnek zászlókkal, gyalogosan, de külföldről is, mert búcsú van azon a napon.

*

Hogy lesz valakiből jó magyar? – kérdezhetsz bárki.

Azok a magyarok, akik olyan közegben élnek, ahol szabadon vallhatják és élhetik meg magyarságukat, azok nem tudják eléggé értékelni magyar voltukat, ünnepeik iránt közömbösebbek, de ahol ezért meg kell küzdeni, ki kell harcolni, kockázatot kell vállalni, viselni a következményeket, ott magyarabb a magyar, büszkébb magyarságára, mélyebben átéli az ünnepek szépségét, inkább tesz azért, hogy bizonyítson, jobb, nemesebb, nagyobb mint bármelyik más nemzetiség. S ezt vállalja akkor is, ha tudja, talán keserűen kell bűnhődni miatta. Én úgy lettem jó magyar, hogy édesapám majdnem az életével fizetett a magyarságáért.

*

1940-ben, amikor a bécsi döntés értelmében Észak-Erdély visszakerült Magyarországhoz, már nagy izgalommal, sóvárgással várta mindenki a napot, amikor végre magyarul lehet énekelni, szavalni, ünnepelni, hiszen 20 évig volt megalázva, elnémítva, gúzsba kötve rabságból az itteni magyarság. Édesapám nem bírta kivárni ezt a napot és két héttel a nagy esemény előtt egy éjszaka kitéte a házra a magyar zászlót és a kapu előtt lévő sánc cölöpjeit lefestette piros-fehér-zöldre. Aztán elment hazulról. A román katonák, tisztviselők, hatalmasságok kivonuló félben voltak, de még ők voltak a hatalmon, tehát reggel már katonák jöttek, letépték a zászlót, kivagdalták a cölöpöket és édesapámat keresték. Mivel nem találták meg, nekünk a 8 éves nővéremnek és nekem (aki 5 éves voltam) megültották, hogy kimenjünk a lakásból és oda sem jöhettünk be senki. (Annyak nem volt!) Őr állt a kapunk előtt éjjel nappal, édesapát keresték, köröztek, de a faluban, a közeli erdőben és a szomszéd falvakban bujkált. Nekünk a szomszédok a kerítés részén dugták be az ételt, amit nagymama küldött.

Féltünk ketten és minden este sírva aludtunk el, édesapáról nem tudtunk semmit a két hét alatt, majd a nagy napon a magyar katonákkal együtt jött be a faluba, nagy örömmel szaladtunk szembe vele. Már azt híresztelték, hogy meglőtték a mezőn, de a patak szélén egy üres-odvas fűzfába belemászott és ott menekült meg a lövöldöző katonáktól.

Hát ez az emlék végig kísért az életemen, s talán ez tett jó magyarrá engem. Futásfalva, 2001 június

Finta Etelka

Református istentisztelet Münchenben a hó, minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

GYERMEKNEK

„Nagyamama”, harsogja túl Marci öcsém a kerekék zörgését. „En azt hiszem, hogy szamarunk sántít.” „Allj meg”, parancsolja nagyamama. „Nézziük meg, mi van vele!”

Marci és nagyanyó leszállnak, én a szekéren maradok és figyelem, mit csinál mama. Hiszen jól tudom, hogy ő nagyon kisméri magát az emberek és állatok sérüléseiben. Kenőcsei és különös gyógynövényei messze földön híresek.

„Nem találtam semmit”, szól nagyamama. „Talán csak fáradt a jószág. Álljunk meg egy pihenőre!” Marci és én elkísérjük Fülest a közeli erdő széli legelőre had pihenjen és egyen egy keveset. Leülünk mi is és uszonázunk jóízűen.

Hirtelen a mellettünk lévő csoportból megszólal valaki: „Uram, taníts meg minket imádkozni!” Imádkozni tanulni? Kíváncsian néztek át a számomra idegen emberekre. És hirtelen feláll egy ember és így szól: „Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: „Atyánk! Szenteltesd meg a te neved. Jöjjön el a te országod. Mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma. Bocsásd meg a mi bűneinket. Mert mi is megbocsátunk minden ellenünk vétkezőnek. És ne vigy minket kísértésbe.”

Halkan odasúgja nekünk nagy: „Ez Jézus! S ott az emberek körülötte mind barátai.”

Tudom én jól, hogy ki Jézus, noha soha láttam vagy hallottam őt beszélni. Othon és a suliban sokat mesélnek róla. Sokan hiszik, hogy ő a várva várt Megváltó. Mégis megkérdem: „Miért imádkozni tanulni, nagyamama? Hát nem imádkozunk mi amúgy is reggel-este a jó Istenhez?”

Mielőtt nagy még válaszolt volna, Marci szólal meg halkan: Jézus más megszentelt ajánl nekünk. Atya szerintem az, aki sokkal közelebb áll hozzám, mint egy akármilyen távoli isten. Egy Atya mindig hozzám tartozik. Neki mindent el mernék mondani.”

Nagyamama helyeslően bólint. „Figyelték mit mondtok? Ne mindig csak magunkért imádkozunk! És ne mondjuk állandóan imánkban, hogy 'én!' A TE neved legyen megszentelve, a TE országod jöjjön közénk.” „Megszentelni egy nevet? Ezt nem értem!”

Nagy megmagyarázza: „Tudjátok, hogy milyen sok ember nem hisz Istenben, sőt gúnyt próbál üzni belőle. Ez rossz. Ezért

kell imádkozzuk, hogy az ő nevét tiszteljük. – Marci hozzáfűzi: „Hogy Isten uralma megvalósulhasson a földön, az emberek békében és örömben kellene éljenek. Ettől még nagyon távol vagyunk!”

Még soha hallottam Marcit ilyen okosan beszélni. „És a kenyér? Miért mondja Jézus, hogy Atyánk csak annyi kenyeret adjon, amennyire naponta szükségünk van?”, kérdezősködök tovább. „Mi zavar Téged ebben? Holnap már nem akarod, hogy jóllakjal? Hiszen tudod, hogy nem tőlünk függ a termés. Ezért kell mindig kérnünk”, válaszol Marci.

De én újabb kérdéssel akadékoskodok: „Nemcsak kenyérrre van szükségünk, hiszen az előbb még erdei számócat is ettünk!” Most már nagyamama vág közbe: „A kenyér szóval Jézus mindenre gondol, ami az életet szolgálja. De semmiből se túl sokat.”

„A legnehezebb csak most következnek: szívből megbocsátani annak, aki engem megbántott”, latolgatja Marci. „Még akkor is, ha látom, hogy akarattal történt!” Nagyamama megmagyarázza Jézus szavait: „Ha jól értem, akkor mielőtt mi Istent bűneink megbocsátására kérnénk, meg kell vizsgáljuk előbb magunkban, hogy őszintén hajlandók vagyunk-e másoknak is megbocsátani? A kettő össze van kötve és az egyik a másik nélkül nem működik.”

S akkor Jézus szavait halljuk ismét a szomszédból: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgesetek és ajtóit nyitnak. Mert aki kér, kap, aki keres, talál és a zörgetőnek ajtó nyílik.”

Nem esik Istennek nehezére, ha mi mindig őt valamiért kérjük? Te is mondd nekünk sokszor, hogy az állandó kéregetésünket már hallani se tudod?”, kérdeztem nagyamamát halkan. Nagy mosolyogva válaszol: „Ti kértétek és azonnal elvárjátok kéréseitek teljesülését. De ez nem megy mindig. Néha jó is ez így. Mert megtörténhet, hogy idővel ti is belátjátok: amit kértetek, nem is föltétlenül szükséges nektek.”

Mikor továbbutaztunk, öröm és megnyugvás töltött el engem. Nemcsak azért, mert Fülest már nem sántított, hanem mert Jézus azt mondta: „Kérjétek, és adnak nektek.” És ezt minden feltétel nélkül ígérte. Legalább ő tud ilyen lenni!

József atya

FIATALOKNAK

„...ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok, vagy pengő cibalom”. (1. Kor 13, 1-13)

Szent Pálnak sorai a szeretetről, talán a legszebb írás, amit az emberiség történetében valaha is papírra vetett. A szeretet himnuszának utolsó sorai különösen mélyen belevédnek szívünkbe, lelünkbe. „Addig megmarad a hit, a remény és szeretet, ez a három.” „Addig”, a Vele való találkozásig, ez a három létünk, minden földi küszködésünk mérceje, alapja.

A hit. Ha azt mondom „hiszek”, erre gondolok: megbízom, ráhagyatkozom, feltétlen nélkül kötődöm valamire, vagy valakihez. Hétköznapi életünkben alig vinnénk valamire, ha nem tudnánk hinni az adott szóban, az őszinte emberi, baráti, munkatársi közlekedésnek, ígéréteknél. Igaz, néha csalódunk, emberi kapcsol-

ataink tisztázására, őszinteségére árnyék vetődik. De mennyire vigasztaló az a biztos tudat, meggyőződés, hogy van, létezik egy minden földi csalódást oldó, minden emberi gyengeséget feledtető erőforrás, Isten, akiben soha nem csalatkozunk, mert Ő maga az Igazság.

A remény. Valaminek megvalósulásában, eljövételében bízni, valamint tervezni valamiről, azután vágyakozni. Ez reményünk alapja. Mindent, ami minket foglalkoztat, ami velünk történik, erre az alapra érdemes és kell építeniünk. Tudjuk ugyanis, a keresztény ember számára a reménytelen élet fényében új távlat nyílik a Végtelen felé, amit Szent Pál egyetlen szóval így nevez: „addig”, akivel való találkozásunk után beteljesedik hitünk, reményünk. Csak egy marad, a legnagyobb, a szeretet.

A szeretet, Isten szeretete az ember iránt. A legnagyobb, legfontosabb, a legértékesebb ajándék, ami nélkül semmi sem lehetséges, ami nélkül minden üres, tartalmatlan. Minden olyan, mint a zengő ércnek zöreje, mint a pengő cibalomnak elhaló, szétfoszoló hamis dallama.

Pál atya

CSIKSOMLYÓ ÉS A GYEREKÁLDÁS

Az a táj, amelyre kihatott Csíksomlyó sugárzása, különösen a Keleti- Kárpátok mentén a Hargita két oldalán, megoszlás nélkül megőrizte azt a kereszténységet, amelyet 1000 évvel ezelőtt elfogadott a magyarság. Csík, Gyergyó egészen, Ud-

A búcsú két résztvevője

varhely, Háromszék, Marosszék keleti részei egységesek maradtak vallásilag a legutóbbi időkig. Ezek azok a részek, ahonnan a XVI. századtól zászlók alatt zárandózkodtak a csíksomlyói búcsúra, és vettek részt a Kissomlyóra felvonuló nagy körmenetben. Sőt, a Kárpátoktól keletre eső Moldovából is rendszeresen jött keresztalja. A diktatúra felismerte a búcsús felvonulások összetartó erejét, és ezért karhatalom, hadgyakorlat, motorkerékpár- versenyek bevetésével szereztek érvényt a búcsús körmenet betiltásának. Nemcsak Csíksomlyón, hanem mindenütt a katolikus vidékeken. Ez a sors várt minden vallásos körmenetre a templomokon kívül, mint az úrnapi, a búzaszentelő, a húsvéti feltámadási körmenet, mely a templomudvarba szorult.

Talán ennek az elnyomásnak lett a következménye, hogy a változás után évről évre népszerűbb lett a csíksomlyói búcsú. Már nem tízezrek, hanem száz- ezrek vonultak fel. Kissomlyó hegye zengő hegygyé változik a keresztaljak énekétől, mintha egyetlen lélek irányítaná az egész tömeget. Valóban egy lélek hatása alatt énekel, imádkozik a

Csíksomlyó lát képe

több száz ezres hívó sereg. Itt mindenki testvér lát egymásban.

Érdekes népi hagyomány őrzi azt a hitet, hogy gyermektelen, de Csíksomlyón gyermekáldásért imádkozó házások az Isten-anya közbenjárására megkapják a gyermekáldás ajándékát. Mi az alapja ennek a hitnek, nem tudjuk. Az érdekeltek beszélhetnek erről. Egy azonban tény: évszázadokon keresztül Csík vidéke minden pusztító, népiroto veszedelmek ellenére a legújabb időkig népes családok és falvak lóthona volt. Nemcsak hogy nem fogyatkozott népességében, hanem még kirajzásra is jutott mindenfelé Erdélybe és a Kárpát-medencébe.

Pedig ezt a tájat nem kímélték a történelem csapásai: a sorozatos tatár- betörések: 1241-, 1658-, 1661-, 1694-ben, sőt 1690-ben még Thököly „tatárjai” is. 1661-ben minden templomot felgyújtottak, ezreket legyilkoltak, fogságba hur-

coltak. Az 1717-1719. évi nagy szárazság után fellépő pestisben minden harmadik lakos a járvány áldozata lett. A veszteségeket kiheverték, mert maga a nép nem lett saját gyilkosa a születendő élet elutasításával. Miért? Csíkban csak egy középkori templom áll romként Csík-szenttamás mezején, de ott is új templom épült az Olthoz közelebb költözött faluban. A templomok mind megújultak, megteltek s népes családok életető, fenntartó forrásai lettek.

Ilyen rendkívüli forrás lett a csíksomlyói Szűzanya temploma, amelynek kegyoszobra felemelte a lelkeket az üdvözültek mennyei országának Királynőjéhez, az Úr Jézus élő édesanyjához, aki Szent Fiát tartva karján figyelemzetelt nemcsak az isteni gyermek imadására, hanem minden életre hívott gyermek tiszteletére. Arról, aki áhítattal tekint fel a kegyoszoborra, és hittel idézi az ég Királynőjét, nehezen tételezhető fel, hogy képes lenne elutasítani a gyermeket, akit már életre indított a házastársi szeretet. Néptünk egységének ápolása, jövőjének, fennmaradásának biztosítása megéri, hogy évről évre minél többen legyenek együtt az isteni Édesanya kegyhelyén. Ahol megerősödnek abban a ragaszkodásban, amely a lelkeket a szülőföldhöz, a szülőfalu templomához köti. A százazrek felvonulása megerősíti őket abban a meggyőződésben, hogy sokan vagyunk még együtt, és reményünk van arra, hogy a jövőben is sokan leszünk egyek és együtt.

Lestyán Ferenc

Romániai Magyar Szó (Bukarest)

Hitoktatás a német iskolákban

A hittan csaknem az összes német tartományban rendes iskolai tantárgy, és pedig minden iskolatípusban, tehát a középiskolákban, gimnáziumokban és szakiskolákban is. A szülők ha nem kívánják 14 év alatti gyermekük hitoktatását, kiírathatják őket. Tízennégy évesnél idősebb diákok maguk dönthetnek. Csupán Berlinben és két tartományban: Brandenburgban és Brémában nincs rendes iskolai hitoktatás. Hogy mi lesz helyette, még eldöntetlen kérdés. KNA

A németek hite

Egy hamburgi EMNID intézet által végzett közvélemény-kutatás szerint a németek 58 %-a hisz abban, hogy Jézus Krisztus Isten Fia. A nőknél magasabb, 65 %-os ez az arány, a férfiaknál csak 50 %. A nyugati tartományokban 4 %, az öt keleti tartományban 5 % úgy véli, hogy Jézus Krisztus nem is élt. KNA

Skoda-Volkswagen – Európa

A csehnek számára az Európai Unió felé vezető úton több a lélektani akadály, mint a gazdasági – nyilatkozta Vaclav Kaly prágai segédpüspök, aki korábban a Charta 77 ellenzéki mozgalom egyik vezető tagja volt. Az idősebb nemzedék nem szívleli a németeket, tart a munkaerő szabad vándorlásától. A Skoda-gyár a cseh nemzeti identitás egyik jelképe volt, és az a tény, hogy egyesülése a Volkswagen Művekkel bár gazdaságilag előnyös Csehország számára, nem változtat azon, hogy a cseh közvélemény a változást „német beavatkozásként” éli meg. A politikai vezetők – Vaclav Havelt kivéve – nem igyekeznek a közvéleményt az Európai Unióba való csatlakozás irányába hangolni. KNA

A szeretet gyémántú teszi az ember szívét, hogy semmi keserves ütésekől meg ne romoljon.

Pázmány

A sárospataki Árpádházi Szent Erzsébet Történelmi Társaság életéről

A hagyományos sárospataki Szent Erzsébet megemlékezéseket, illetve ünnepeket az elmúlt év óta új elem gazdagítja. Néhány évvel ezelőtt Perényi János, a strassbourgi Európa Parlament-nél akkreditált magyar nagykövet kulturális útvonal létrehozását kezdeményezte, amely Árpádházi Szent Erzsébet életének és kultuszának főbb állomásait kapcsolná egybe. Példa lehet erre a Compostellai Szent Jakab záródokút. De esetünkben nemcsak vallási záródokútról van szó.

Az Árpádházi Szent Erzsébet Történelmi Társaság tavaly novemberi és idei júniusi megbeszéléseken gyakorlati tennivalókat is fontolgattak. Tárgyaltak a pataki katolikus templom közelében lévő szép régi épület felújításáról és átvételéről; itt kapna helyet a Keresztény Gyűjtőmenny s a társaság irodája is. Patak kiinduló és szervező központja lenne az említett Európai Kulturális Útvonalnak.

Mint érdekességet említjük, hogy Budapesten a Szent Ferenc sebéiről elnevezett templom sekrestyéjében őrzik a mi Szent Erzsébetünk vándorbotját. Fogójánál kis alamizsna tartó van az elosztandó filléreknél. Régen a bécsi Erzsébet-nővérek őrizték, a rend feloszlásakor árverésre kerül, s az ezüstdíszítésű botot gróf Hadik András megvásárolta és Szent Erzsébet Betegápoló Nővéreire hagyta.

Az ideai sárospataki tanácskozás záró pillanatait a várfalak tövében töltöttük s a Történelmi Társaság 6 éves alapítása és öt éves hivatalos működése évében rózsát ültettünk a magyar királynő emlékére. A középkori életet idéző vásár és játékok, valamint az immár hagyományossá vált püskösdi kosztümös felvonulás mellett idén a Társaság szorgalmazásának köszönhetően Budapesten, a Szent István Társulatnál megjelent a "Magyarország virága – 13. századi források Árpádházi Szent Erzsébet életéről" alcímmel egy közel 400 oldalas könyv. Első része a szentté avatással kapcsolatos írásokat tartalmazza. Eddig csak viszonylag késői életrajzok voltak olvashatók magyarul.

A könyv második része három korai legendát tartalmaz. Az első csak néhány évvel a szentté avatás után íródott. Legbővebb az utolsó, Dietrich von Apolda, latinosan Theodericus Thuringus részletes legendája, amely a Szent Erzsébet széles körben elterjedt ikonográfiájának az alapja.

Szathmáry-Király Hanna
Waldalgesheim

Paskai bíboros Isztambulban

I. Bartolomaiosz pátriárka meghívására Paskai bíboros május közepén Isztambulba utazott. Az első csak néhány évvel a szentté avatás után íródott. Legbővebb az utolsó, Dietrich von Apolda, latinosan Theodericus Thuringus részletes legendája, amely a Szent Erzsébet széles körben elterjedt ikonográfiájának az alapja.

A szent király boldog felesége

Civakodó Henrich még nem kedvelte magyar eleinket. Joggal! Őseink ugyanis az ő uralkodása idején portyáztak nyugaton és nyugtalanították Európa kereszt-

Szent István és Gizella szobra a történelmi Veszprém várfokán

tény népeit. Ismerjük Eckehard mester leírását a Sankt Galleni kalandról. Akkortájt került a Mindenszentek litániájába a könyörgés: „A saggittus Hungarorum libera nos Domine.” (A magyarok nyilaitól ments meg Uram, minket!) Basel a híres rajnamenti püspöki város története is emlékezett őseinkre, akik a város lakóit a közeli Jurába üzték, a román templomot felgyújtották és Rudolf püspököt legyilkolták. A mai Baseli Münster altemplomában látható kőbe örökítve a mártír püspök holtteste a következő felírással: Pön von heidnischen Ungarn getötet!

II. Henrich herceg civakodó Henrich, messze tekintő, államférfiúi képességekkel rendelkező szentéletű fia viszont már jobb véleménnyel volt a magyarokról. Tudomása volt Wolfgang regensburgi püspöktől – aki egyébként, mint Einsiedeln bencés Magyarharomban is járt és próbálkozott pogány eleinket Géza fejedelem kérésére és nagyonalú támogatásával a keresztény hitre téríteni. Tudjuk, nem sok sikerrel. Wolfgang vizitárt Einsiedelnbe. A nagyműveltségű jámbor bencést hamarosan Regensburg püspökévé választják. Ebben a minőségében a herceg tanácsadója lett és gyermekeinek, így Gizellának is, a későbbi magyar királynéknak nevelője.

A nemrégiben elhunyt Jákli István 1992-ben megjelent „...a magyarokhoz küldetett” című könyvében méltó emléket állít az életszentség rangjára emelt Wolfgangnak, aki „az újjászületést közvetítő őseinknek: vízből és Szentlélekből”.

Ismeretes milyen szerepe volt a magyarokat már jól ismerő Wolfgang püspöknek abban, hogy egyengesse Gizella bajor hercegnő házasságát a már keresztény nevelésben részesült Istvánnal.

Gizella hercegnőt apácának nevelték; de éppen Wolfgang püspök közvetítésével a házasságot Istvánnal nyíltan lehetett ütni, még pedig elsősorban a történelmi jelentőségű szükségesség, azaz politikai megfontolások és érdekek alapján.

Történelmi példákból tudjuk, hogy az uralkodók házasságai, nem az égből köttetnek. Más szóval: nem szerelmes párok lépnek örök frigyre, hanem dinasztikai hatalompolitikai érdekei döntenek.

Ez a hatalmi érdek adta volt. Egyrészt az Ázsiából a Duna-medencébe lovagolt nomád magyar nép bölcs vezetői, mint a még pogány félig keresztény Géza, – de még inkább a már kereszténység szellemében nevelődött István fia, szinte

prófétikus előrelátással felismerték, hogy a „modern” nyugati életforma, tehát a nomád életvitel helyett a letelepedés és az ebből adódó foglalkozások: erdőirtás, a föld megmunkálása és a helyhez kötött, belterjesebb állattenyésztés a hatalmas alföldi legelőknél; és természetesen a keresztény hit felvétele, valamint nurziai szent Benedek fiainak a panonhalmi bencések valamint a clunyi reformban megerősödött ciszterci szerzetesek kulturális munkája – a középkori iskolarendszer stb. – előfeltétele a magyar nép megmaradásának.

István 27 éves volt, amikor 996. nyarán Gizella hercegnő fellobogózott dunai gályán érkezett meg Esztergomba, ahol megtörtént a történelmi esküvő. Wolfgang püspök már nem érte meg a fényes esküvőt. Nagyszámú páncélos lovagok főurak, papok, apácák kísérték a jövőben magyar királynét a római erődítmény romjain felépült esztergomi várba. Többek között Hont és Pázmán, a sváb ikerpár volt István király testőre, Vecelin, a Ják nemzetség őse pedig parancsnoka annak a haderőnek, amelyik Koppány vezért Veszprém közelében legyőzte.

István szép, szőke feleségét Nyitra közelébe vitte nászútra. Német források tudósítanak arról, hogy István és Gizella emberileg is közel kerültek egymáshoz. Azt is sejthetjük, hogy az emberi

Középkori freskó-maradványok a veszprémi Gizella-kápolnában

megértésen túl István szerelmes volt Gizellába. István – bár tudott németül – feleségével latinul beszélgetett.

Gizella méltó hitvesnek bizonyult. István Veszprémet, feltehetőleg az elsőnek alapított püspökséget – jelölte ki Gizella királyné székhelyéül. A veszprémi és a helyi történészek szívesen aposztrofálják Veszprémet Gizella királyné városának. A hajdani római provincia Pannonia egyik jelentős települése volt. Az ó-város, a Bakony egymásba kapaszkodó halmainak déli pontján, a Benedek-hegy és a Séd-folyó-völgye fölött épült egy kiemelkedő hatalmas dolomit-sziklára. Az egyetlen utcából álló történelmi város várfokán a hajdani híres papnevelő intézet (nagy szeminárium) és a patinás kanonoki házak között emelkedik Szent István király és boldog Gizella nyugodt erőt és méltóságot sugalló életnagyságú szobra, – Ispánki József alkotása.

A Vár egyik épülete a Szent-György-Kápolna. A legenda szerint itt tette le Imre herceg zűzességi fogadalmát.

A Várhegy legkiemelkedőbb északi részén épült a Szent-Mihály székes-egyház. Az István király alapította a háromhajós templomot, Gizella királyné látta el liturgikus kegyzerekkel. Ő volt a székesegyház kegyura. A szentélyben állott a királyné trónszéke, a „székes regnáló” és a kincstárban őrizték a királyné koronáját. A Gizella kápolna belsejét értékes középkori freskók díszítették, a

hosszanti oldalon a 12 apostol, míg a nyugati falon Szűz Mária a kis Jézussal. Gizella mindig jótékonykodott és kegyes istenes életet élt. Mint az egyház patronája, tevőlegesen is részt vállalt férje mellett a magyarságot krisztianizáló munkájában.

Élete nem volt mentes súlyos, nagy emberi tragédiáktól. Őt gyermekük közül négyen idő előtt haltak meg, Imrét, a trónörökösöt pedig 1031-ben Biharban az Ifjón nevű erdőn egy vadkan vérezte halálra.

Gizellának át kellett élni Vazul királyellenes összeesküvését, ami nagyon megrendítette. István halála után Orseolo Péter gyanúba fogta és az özvegy királynőt őrizetbe vette, sőt megfosztotta minden vagyonától. Visszatért Regensburgba. A regensburgi női bencés kolostor apátnőjeként halt meg Passauban. Halála után hamarosan boldoggá avatták.

Gizella emlékét a sok-sok balsorsban eltelt ezeréves magyar történelem sem tudta elhomályosítani. A nemzet nagy többsége a kettős millennium távlatából visszatekintve tisztában van István és Gizella házaságának történelmi jelentőségével.

Magyarharomban a sok Gizella név is arra vall, hogy a magyarság tisztelettel emlékezik országalapító szent királyunk boldog feleségére..

Gy. Pethe Ferenc
(Mosdós, Badacsony)

Egy millió márkával több adomány

A Szükséget Szenvedő Egyház elnevezésű katolikus segélyszervezet tavaly egy millió márkával több adományban részesült mint 1999-ben. A közel 130 millió márká csaknem egyötöde Németországban gyűlt össze. Az 1947-ben *Warenfried van Straaten* atya által alapított segélyszervezet eredetileg főleg a kommunista uralom alá kényszerített országokban támogatta a katolikus egyház tevékenységét, de a rendszerváltás óta az adományoknak csupán egyharmadát fordítják a hagyományos célokra, az összeg többi részét Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában használják fel. A Szükséget Szenvedő Egyház idén 7300 különböző terv megvalósítását támogatja anyagi eszközökkel. Közük templomok, kolostorok helyreállítása, vallásos irodalom kiadása, Biblia-terjesztés és egyházi rádióadások fenntartása szerepel. A segélyszervezet 16 országban működő kirendeltségeit a Frankfurt melletti Königsteinből irányítják. ■

FUTAMOK A NYÁRBAN

*Száll, megy a felhő,
lengeti szellő,
illatot ont a narancs,
bágyad a rózsza,
lángzú csókra
halni ma hajlja parancs,
sárga parázsoként,
száll a darázs még,
álmok a margariták,
dália harsan,
teljes a kardal,
bódit e tarka világ,*

*izzik az ég is,
lángol a dél is,
lomb közé bú a madár,
jászai szeszélytel
lódózi széjjel
tűznyílát messze a nyár,*

*bokrokon csend ül,
hangja se csendül,
évi nyári zenének,
szép szelíd égbé
száll fel a béke,
s véle indul ez ének.*

Caracas

Rozgonyi István (1912-1994)

A kereszt jégében

Bozsóky Pál könyvéről:

Keresztes hadjáratok, Agapé, Szeged, 1995. - 343 oldal.

A szerző nagy tudású ferences szerzetes. Nyugaton él, sokáig a párizsi rádió magyar osztályának a munkatársa volt. Utazásai során többször végigjárta a szent helyeket, és könyvtárnyi irodalmat böngészett végig.

Legfőbb érdeme, hogy széles körképet fest, nagy rálátással mutatja be a középkor világát. Nemcsak a történések egymásutáni (200 év alatt 8 keresztes hadjárat!) és összefüggéseit vázolja föl, nemcsak a férfi szereplők – királyok, hadvezérek, főpapok és közberekek – indítékait és cselekedeteit elemzi, de néhány érdekes „női portrét” is rajzol – , nem feledkezve meg a muzulmán asszonyok hősiességéről sem!

Részletesen beszél a lovagrendekről – elmondja mindegyiknek a történetét –, a keresztesek szentföldi építkezéseiről, de a hadjáratok szervezési problémái (kezdemenyesítés, toborzás, gyűlekezés, útvonal, létszám, pénzügyek stb.) sem kerülnek el a figyelmét. Még az egyszerű zarándokok fölszerelésének, az ereklyékkel való üzérkedések és más gyakorlati kérdéseknek is figyelmet szentel.

Sokat olvasunk könyvében a latin és görög egyház ellentétéről. Bizánc nem mindig egyenes és egyértelmű magatartásáról.

„A bizánci görög birodalom állandóan a sértődött vagy a sértett fél politikáját folytatta (...), holott a riválisának tartott Latin Királyság szolgált számára védő-

pajzsul századokon át. Pusztá létét, fennmaradását is neki köszönhetette az időben. Mert amint Jeruzsálem bukásával, Akkon elesésével ez a védelem kiesett a történelemből, Bizánc napjai meg voltak számlálva.”

Bozsóky mindenütt kiemeli, külön tárgyalja a magyar vonatkozásokat: Kálmán király övintézkedéseit az országon átvonuló és gyakran garázdálkodó keresztesekkel szemben, II. Endre nem túl sikeres hadjáratát, az egyre nagyobb hatalomra áhítozó német lovagrend kiverését a Barcaságból, Bakócz Tamás, Dózsa György szerepét...

Könyvébe sorolja ezen kívül a spanyolok évszázados küzdelmét a mórokkal, a magyar-török háborúskodást, az eretnekek – bogumilok, husziták, albigenek...– megsemmisítését, sőt még a zsidósággal kapcsolatos európai intézkedéseket is! Magyarországon, mint mondja, nagyobb üldözések, pogromok sohasem voltak. Nagy Lajos 1360 körül, Zápolya János 1527-ben hozott ugyan egy-egy kiutasító rendeletet, de alig volt foganatja. Mária Terézia „türelmi adót” vetett ki rájuk, hogy a helyükön maradhassanak. II. József pedig még nagy kedvezményeket adott nekik, azon feltétellel, hogy németre cserélik neveiket. Teljes jogegyenlőségüket 1867-ben, a kiegyezés évében érték el.

A szerző sohasem részrehajló, sohasem elfogult. Mindig a legnagyobb objektivitásra törekszik. Megemlíti ugyan a muzulmánok kegyetlenségeit, a rabszolgapiacok borzalmaikat, de nem fél bevallani azt sem, ami Jeruzsálem 1099-es ostroma és elfoglalása idején történt. – A mecset kapuit csatabárdjaikkal betörve rohantak a szent épületbe szorult muzulmánokra, és ott iszonyú vérengzésbe kezdtek, mert a muzulmán harcosok, amíg a kezük a kardot tartani tudta, elkeseredett hősiességgel harcoltak... A városban a zsinagóga körüli falakat maguk a zsidók védték a keresztesek ellen. Így, amikor az utóbbiak győztek, a fegyvert viselő férflakosságot lemészárolták, sőt még azokat is, akik a közeli zsinagógába menekültek.”

Ugyanígy őszinteséggel isméri be az eretnekekkel történt szörnyűségeket is.

A kötetben szép képanyag, kimerítő magyarító szöveg és többnyelvű bibliográfia található. Hiányolom azonban az illusztrációk (főleg a metszetek) származási helyének a feltüntetését és a névmutatót.

Az olvasó fejszólva csukja be a tanulságos könyvet. Nem tudja megállni, hogy föl ne tegye a kérdést: mire volt jó ez a rengeteg anyagi és emberáldozat? Volt valami értelme az egésznek??

Vannak, akik sommásan csak egy mérhetetlen nagy katonai és politikai kudarcot látnak benne, megelégedve arról, hogy a XI. század végéig az iszlám lépérlépésre haladt előre hódító útján, és csak a Jeruzsálemi Latin Királyság XII. századi felállítására, majd megtartására érdekében folyó harcok állították le a XIV. századig.

*

És nem utolsó sorban: „A közép-keleti keresztes vállalkozások szellemi és kulturális jelentősége nagyobbak bizonyult, mint katonai vagy politikai eredményei.”

A keresztény- zsidó- muzulmán világ küzdelme a hit győzelméért és a hatalomért ma is tart. Ha jól meggondoljuk, az évszázadok folyamán nem szünetelt egy pillanatra sem és véglegesen nem fog „eldőlni” talán soha. Csak a szövetségek alakulnak másképpen, csupán a módszerek és az eszközök változnak-, a lényeg nem!

Saáry Éva, Lugano

TEPLOMSZENTELÉS CSETFALVÁN

Új templom építése s annak felszentelése mindig nagy esemény egy település életében. Felemelően szép ünnepre került sor a kárpátaljai Csetfalván pünkösd hétfőn, amikor Majnek Antal püspök felszentelte a Szentlélek tiszteletére emelt modern, fából épült templomot.

Csetfalva, kápolna-kulcs átadása

Tervezői, építői, díszítő művészei ennek a tájnak a szülöttei. Megálmodója és építkezős lelke Papp Tihamér ferences atya, aki a falu és környéke lelki gondozója. Két árvíz próbálta akadályozni a munkálatokat, de végül is nem a víz lett az úr, hanem az emberi akarat és kitartás. A munkások az idej ember emlékezete óta legnagyobb árvíz után néhány nappal már újra az építkezéseken szorgoskodtak. Az atya kérdésére, hogy saját vagy rokonai házán nincs-e tennivalójuk, az emberek válasza az volt: „Atya, az Isten háza előbbre való!” Így történhetett, hogy alig három hónappal az árvíz után, résztvevői lehettünk annak a meghatározó ünnepségnek, melyet a magyar kormány részéről dr. Mehrle István miniszter, népes parlamenti küldöttség élén, Ukrajna magyarországi követe, valamint megyei, járási vezetők is megítisztelték jelenlétükkel.

Számosan voltak azok a hívek, akik a templomba be nem férve, esőben, szélben vettek részt a rövidnek nem mond-

Árvíz, 2002. március 8.

ható szertartáson.

Nekünk, mindazoknak, akiket Csetfalvától nyugatabbra sodort jó vagy balsorsunk, szívügyünknek kell legyen, nehéz sorsú honfitársaink megsegítése. A Szöllösi- és Beregszászi járás tizenegy községében a rendelkezésre álló áprilisi adatok szerint 1310 ház dőlt össze, de ennél sokkal nagyobb a beázott és megrongálódott épületek száma. Az ukrán kormány nyújtotta segítség nem elegendő a lakóházak fölépítésére. Építőanyagot kívül segítő kezekre is szükség lenne, hogy a tél beállta előtt

minden károsult feje felett fedél legyen. Az anyaországból rendszeresen mennek fiatalok az építkezésekhez segíteni. Úgy gondolom, minden magyar közösség – felekezetre való tekintet nélkül - vállalhatná egy-egy kárpátaljai árvízkarosult otthon helyreállítását. Egyéb info: Török Dénes, Telefon 06/30/994 90 90.

Sólyomváry Ilona, Bécs

A gyöngyösoroszi példa

A cigányság integrációja az egész Közép-Kelet Európa legnagyobb problémája. Magyarországon csak az egyházak segítségével oldható meg – mondotta Báthory János a Nemzeti és Etnikai kisebbségi Hivatal (NEKH) elnöke, amikor látogatást tett a gyöngyösi cigánygyerekek oktató Jó Pásztor Nővérek Rend apácáinál. A rend a 10-16 éves gyerekeknek tart korrepetálást, hozzásegítve őket a nyolc általános iskola befejezéséhez, illetve a továbbtanuláshoz. Főzni, varrni tanítják a romagyerekeket, sőt szexuális felvilágosítást, gyermeknevelést és csecsemőgondozást is tartanak számukra. A gyöngyösoroszi kezdeményezés valamennyi település számára példaeértékű, csak ilyen módon érhető el a cigányság integrációja. MTI

SZÁJRÓL SZÁJRA

Vidám történetek

Arany János Karlsbadban

Hosszabb ideje készülök elmesélni, amire dr. Pfütznér Rudolf hívta fel a figyelmet, nevezetesen, hogy Arany János 1869 és 1876 között többször időzött Karlsbadban. Ilyenkor a „Schlossbrunnquelle” közelében álló kis házban lakott. Hogy a kúra enyhíthette panaszait az a többszöri visszatérés is igazolja. A különösen az osztrák-magyar monarchia idején rendkívül népszerűvé vált fürdőhely, gyógyhely története a 14. századig, IV. Károly császár idejéig vezethető vissza. Ő alapította a települést, mely nevét „Karlsbad”-tőle kapta. A város története elválaszthatatlanul egybefonódik az ott fakadó gyógyforrások történetével. Mai arculatát azonban a XIX. századi nagy építkezések, így a historizmus, jugend-stílus (szecesszió) határozza meg. A források vize különösen ivókúrára alkalmas, anyagcsere bántalmak esetén. Sok híres ember kereste fel a századok során. Goethe maga tizenháromszor látogatott oda és nagyra tartotta gyógyvizét. Ferenc József császár és király számára az ún. „Kaiserbad”-ban külön lakosztályt rendeztek be – fürdőszobával – az ő kizárólagos használatára. De mert az előzőekben említettem J.W. Goethe-t, meg kell emlékezni Schillerről is, aki ugyan csak egyszer látogatott Karlsbadba – 1791-ben – de a lakosság elbeszéléseiben megőrizte, hogy különösen szívesen tett kirándulásokat számár háton. A zene világából érdekesség, hogy Karlsbadban, Karlovy Varyban mutatták be Európában először Antonín Dvořák (Dvorzák) „Új-világ szinfóniáját”. De játszott itt Niccolò Paganini is, egy hegedűversenyt mutatott be.

No, de térjünk vissza Arany Jánoshoz. Ő ezzel a német versikével méltatta a gyógyforrások hatóerejét:

Wenn die Wasser
Wär'n nit besser
Als die Doctoren:
Wär'n mer verloren.

Magyarul persze nem ilyen frappáns. Értelemszerűen: „Ha a gyógyvizek nem lennének sokkal jobbakk, mint az orvosok, el lennének veszve...”

Közreadta: Ramsay Győző

KISHÍREK

Tempfli József kitüntetése

A Tökés László-alapítványi díjat eddig politikusok, tudósok és művészek kapták, az idén első alkalommal ítélték oda egyházi személyiségnek. A Kuratórium ugyanis Tempfli József nagyváradi megyéspüspököt tüntette ki a romániai magyar kisebbségért kifejtett több évtizedes munkásságáért. Az odaítélésben nagy szerepet játszott, hogy az erdélyi főpap sokat tett és tesz a határon túli magyar egyházak együttműködéséért is. MTI

Mohamedánok Németországban

A németországi Iszlám Archív Intézet szerint a mohamedánok száma elérte a 3,2 milliót. 81 %-uk szunnita, 17 % síita. A 840 ezer gyermek és fiatalokú hét százaléka jár Korán iskolába. Jelenleg 70 „klasszikus” mecset van Németországban, további 32 épülőben. KNA

A müncheni Egyházmegye át szervezése

Számítások szerint a következő tíz évben a müncheni főegyházmegye papsága a jelenlegi 800-ról 600-ra fog csökkenni. Ezért a 2010-ig szóló lelkipásztori terv mintegy tízzel növeli a diakónusok és lelkipásztori asszisztensek álláshelyét a tavaly készült tervhez képest. A főegyházmegye 751 plébániájából tíz év múlva csak 194 plébániának lesz saját papja. A többi 557 plébániát 198 plébániák központba szervezik. Már ma is van 120 ilyen központ, mindegyikhez 2-5 plébánia tartozik. Kathpress

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Halottaink: Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért. **Tatay Istvánné** született, Weiser Ilona, Milton Keynes, 2001. március 17-én, 81 éves - **Gaal Tibor Zoltán**, Bristol, 2001. március 30-án, 81 éves - **Kocsis Jánosné** született Tóth Mária, Nottingham, 2001. április 19-én, 79 éves - **Kósa Imre**, Thorton Heath, London, 2001. május 8-án, 82 éves - **dr. Tószeghy Antal**, London, 2001. május 10-én, 83 éves - **Rostagni Ferencné** szül. Sörös Katalin, London, 2001. június 4-én, 83 éves - **gróf Bethlen Farkas**, Bécs, 2001. június 12-én, 88 éves - **Odescalchi Pálné** szül. Tamássy Zsuzsanna, London, 2001. július 3-án, 77 éves - **dr. Károlyi Borbála grófnő**, London, 2001. július 6-án, 69 éves. **Nyugodjanak békében!**

AUSZTRIA

A keresztesség szentségében részvétel: **Strassl Matthias Harald**, 2001. július 7-én. S. Harald Werner és dr. Maar Noémi szülők gyermeke.

Az örök hazába költözött: **Ing. Gianone Laura**, életének 83. évében, rövid betegség után visszaadta lelkét teremtőjének június 30-án. Hamvasztása július 13-án. **Az örök világosság fényeskedjék neki!**

NÉMETORSZÁG

MÜNCHEN

Keresztelések: **Szigeti Márton Áron**, Sz. Imre János és Wiedmann-Szigeti Caroline Beate kislánya április 29-én, **Bagi Margarita**, B. Zoltán és Zsuzsanna kislánya május 20-án, **Sándor-Ambrus Bernadette Júlia**, S.-A. Attila és Enikő kislánya május 20-án, **Lippoy Monika Éva**, L. László és Karin kislánya június 24-én, valamint **Zarka Claudia Noreen Anna Elisabeth**, Z. Anikó kislánya július 15-én részesült a Damenstift templomban a keresztesség szentségében.

Bérmálkozók: **Ditzmann Roxana Monika**, **Egeli Andrea** és **Sárkány József Zsolt**.

Halottaink: **Berkó Anna**, 68 éves, temetése május 18-án a müncheni Ostfriedhof-Krematóriumban; **Köhler Theodózia**, 73 éves, temetése július 16-án a müncheni Neuer-Südfriedhofban, valamint **Keszthelyi Mária**, 88 éves, temetése július 23-án a müncheni Westfriedhofban volt.

FRANCIAORSZÁG

Elsőáldozók: **Maróti Márta**, Párizs-, **Miskolci József**, Ailtortville - **Nagy Tibor**, Issy les Mouligneux - **Triboulet Nándor Betz** - **VIZI János**, St. Leu La Foret.

Bérmálkozók: **Bartha Sándor**, Bussy St. Georges - **Hatala Izabel**, Creteil - **Járfás Bálint**, St. Cyr L'Ecole - **Klein Lehel**, Creteil - **Maróti Márta**, Paris - **Nagy Tibor**, Issy les Mouligneux.

Házasságkötés:

Dr. Igó-Kemenes Ágnes és Jean-Luc Salin a Ferney-Voltaire-i Notre Dame et St. André templomban augusztus 4-én tartották esküvőjüket. A megható templomi szertartás alatt a templomot zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség. Délután az egyházi szertartást követően mintegy 200 meghívott vendéggel a Viry-Moulinsard kastélyban került sorra a cigányzenés-táncos lakodalmi vigalom. (Sz)

SVÁJC

BERN

Halottunk: Szomorúan tudatjuk, hogy súlyos de példás türelemmel és hittel viselt betegség után **Áfrány Attila**

Két aranyimise

mgr. Túttö György

ANGLIAI FŐLELKÉSZ

Az Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete rendezésében június 28-án ünnepeltük angliai főlelkészünk, **Mgr. Túttö György** pappaszentelésének 50 éves jubileumát.

London Ealing kerületében lévő bencés apátság gyönyörű templomában kb. 300-an gyűltünk össze magyarok, angolok, **Szentiványi Gábor** nagykövet és felesége, **dr. Takács László** konzul, valamint a társegyházak vezetőivel, képviselőivel együtt.

Mettingham újonnan kinevezett püspöke, **Malcolm McMahon OP** főcelebráns mellett 10 pap koncelebrálta az ünnepi szentmisét, melyet **Ann Liebeck** operaénekes és testvére, **Mary Murphy** énekesnői tették még emlékezetesebbé a kiváló orgonista kíséretével.

A fogadáson a püspök atya, **Szentiványi Gábor** nagykövet, **Pátkai Róbert** evangélikus püspök szóltak, méltatva nemcsak a papi hivatást, annak népszerűségeit, hanem **Túttö atya** érdemeit is.

Túttö atyát 1951. június 29-én szentelték pappá Bregenzben, 1953-ban jött Angliába az akkori **Mettingham-i** püspök meghívására 1959-65-ig a magyar menekültekkel foglalkozott Londonban és

Közép-Angliában. 1966-86 között angol plébániákat vezetett, iskolát, paplakot épített. **Dr. Ispánki Béla** főlelkész halála után 1986-ban nevezték ki angliai főlelkésszé.

II. János Pál pápa 1989. január 12-i dátummal pápai prelátussá nevezte ki, 1993-ban a *Pro Ecclesia Hungariae* kitüntetéssel kapta a Magyar Püspöki Kartól. 1995-ben a Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztjével tüntették ki.

Túttö atya több könyv szerzője, melynek különösen a **Mária** tisztelettel kapcsolatos lelki vezetése a témája. Míg egészsége jobban szolgált nagyon sok helyre hívták lelkigyakorlatot tartani nemcsak Angliában, hanem Írországon és Skóciában is. Londonban az ún. **Názáreti Család** Imacsoportot vezeti immár 14 éve.

50 éves papi hivatásban tölteni nemcsak nagy kegyelem, hanem felelősségteljes hivatás is, különösen akkor, amikor a külföldre szállt magyarok sokoldalú szolgálata is hozzájárul.

Kívánunk szeretett és nagyrabecsült **Túttö atyánknak** további Isten áldását, jó egészséget missziós lelkipásztori szolgálatahoz. **M.M.**

Fülöp Gergely

DÉLKELET FRANCIAORSZÁG MAGYAR LELEKÉSZÉ

Július 1-én, pontosan 50 évvel első miséje után, melyet szintén vasárnap mondott, celebrálta aranymiséjét. **Bozsoki OFM** és **Gánóczy atyák** voltak ez alkalommal is diakonusai, mint 50 évvel ezelőtt. Majdnem 150 híve gyűlekezett a **Marista atyák** szemináriumának **Ste Foy les Lyon-i** kápolnában, hogy kísérje imájával az ünnepi misén.

Fülöp Gergely atya, aki egyébként ez év januárjában töltötte be 75. életévét, még mindig fáradhatatlanul futja be hatalmas missziós területét, hogy a szentségeket kiszolgáltassa és felkeresse az öregeket, a betegeket, az elesetteket, akiknek lelki támaszon kívül sokszor anyagi segítséget is nyújt szerény lelkészi jövedelméből.

1949 januárjában érkezett **Párizsba** **Mindszenty Bátoros „mentő akciója”** keretében néhány szeminarista társával. Ott fejezte be tanulmányait és 1951 június 29-én szentelték pappá. Francia parókián kezdte papi működését a Párizs közelében fekvő **Dammare les Lys** városában. Már akkor felmerült a Délkelet Franciaországban élő magyarok lelki gondozásának kérdése. Az első lehetőség erre 1956-ban jelentkezett, mikor a Lyon környéki táborokba számos magyar menekült érkezett. Engedélyt kapott látogatásukra. Hasznos munkáját Lyon érseke, **Gerlier bíboros**, felismerően, magyar lelkésszé nevezte ki 1957-ben. Róma is jóváhagyta rövidesen ezt a státust.

Azóta hallgathatják a magyar hívek a szentmisét anyanyelvükön és zendülnek fel a magyar miseénekek, valamint a magyar himnusz azon a területen, melyet nagyjából **Anney, Grenoble, Lyon, Montpellier** és **Menton** városokkal lehet

(1944-2001) ez év július 16-án elhunyt. Attila sok-sok éven át zenélt a svájci magyaroknak, bálokon és rendezvényeken örömet és jókedvet okozva mindenkinek. Hiányozni fog nekünk, nem csak a zenéje, hanem az ő jelenléte is a templomban. **Emlékét őrizzük és imádkozunk, hogy a jó Isten adjon neki örök nyugodalmat!** ■

körülírni. Magyar vagy félmagyar családok több mint száz gyermekét keresztelte meg. Már sok itt születettet készített elő első áldozásra, bérmálásra és eskette meg, magyar szertartással. Az aranymisén részt vett több fiatal magyar, akik ő keresztelt meg, ő adott össze, gyermekeit megkeresztelte és előkészítette első áldozásra. – Az életút másik végén, útjamos elhunyt magyart kísért el utolsó útjára.

A mise ünnepélyes áldása után egy honfitársunk átnyújtotta neki a Szentatya jubileumi áldását kifejező okmányt, melyet meghatódottan vett át.

A szertartást kedves fogadás követte a szeminárium átriumában, ahol hívei kifejezheték ragaszkodásukat áldozatkész lelki atyjuknak.

Kovács János

†

Radányi Mária

(szül. Tasnády Fekete Mária)

Lapunk előző száma közölte a megkésve kapott hírt, hogy **Radányi Mária**t ez év március 20-án a müncheni **Waldfriedhofban** helyezték örök nyugalomra. Családja a **Trianoni Békét** követően nemsokkal menekült el Erdélyből Magyarországra. **Tasnády Fekete Mária** – így ismerté meg nevét mindenki – a budapesti **Pázmány Péter Tudományegyetemen** francia-magyar szakon tanult, amikor magyar szépségkirálynővé választották. A filmvilág nyomban felfedezte és már első Budapesten készült filmje, „A beszélő köntös” nagy sikert aratott. A háború után feleségül vette **Radányi Géza**, a „Valahol Európában” c. film felejthetetlen rendezője és ettől kezdve együtt éltek és filmztek, leginkább Francia-, és Olaszországban, végül Münchenben.

Mária 1956 tavaszától nyugdíjba menésig a müncheni **Szabad Európa Rádió**-ban dolgozott, színészként, illetve bementőként. Az egykor ünnepelt színésznőt alig néhányan kísérték utolsó útjára. 90 évesen halt meg.

Szamosi József

Ramsay Győző kitüntetése

Lapunk szerkesztőbizottságának-, a müncheni egyházközségnek aktív-, és a Bajor-Magyar Fórumnak elnökségi tagját, **Ramsay Győzőt**, a Magyar Köztársaság Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki.

Az elismeréssel járó érem átadására július közepén a müncheni Magyar Főkonzulátus díszteremben került sor. **Mádl Ferenc** államfő nevében a külön ez alkalomra Münchenbe érkezett **Pröhle Gergely** németországi magyar nagykövet adta át a kitüntetést. Az egybegyűlteket előtt mondtó méltatásában **Pröhle** kiemelte **Ramsay Győző** emigrációs munkáját, melynek középpontjában a szabadságba vetett remény ébrentartása állt, mert megadott neki, hogy a **Szabad Európa Rádió** munkatársaként – évtizedeken át – szolgálhatott a Vasfüggöny mögött zárt hallgatókhoz. Mint a nagykövet elmondta, **Ramsay Győző** hangja közismert volt Magyarországon és buzdításként hatott az elnyomott korszakában. Azonban **Ramsay** a rendszerváltást és nyugdíjazását követően sem vonult vissza: a kiengenyülőzött tájékoztatást célzó, főleg történelmi témájú műsorokban azóta is gyakran látható a Magyar-TV-ben.

Makvári György

HIRDETÉSEK

HELIOS PANZÍÓ BUDAPEST

Budai, zöld övezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszjárártól 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit. H-121 Budapest, Lidérc u. 5/a. Tel/fax: 0036/1/246-46-58 ill. 246-26-45 e-mail: roomheli@matavnet.hu www.heliopanzio.hu

Pilisjászfalun, Bp.-től 19 km-re, gyönyörű, természeti környezetben 400 m-es, panorámás telken 6 szoba, nappali össkomf. új ház eladó. Csend van, jó levegő. Hazatelepülő nyugdíjasoknak és befektetésnek is ideális. Erdekldődni telefonon: (H) 0036/26/373 392 vagy mobil 0036/309 / 718 799.

Független 50 éves hölgy megismerkedne korban hozzáillő férfival Ulm+Stuttgart környékéről. Telefon: 07331/690 288.

51/170/60 független, jömegjelenésű, ápoltnő keresi párját tengerentúlról hazatelepülni vágyó férfi személyében. „**Valaki vár, ha hazatérsz**” jellegre a szerkesztőségbe.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kivánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz- vagy Budapestre. München, **Telefon fax: (D) +89/69 99 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.**

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertés villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben. Tel.: 00-36-12 02 30 25.

HELIOS PANZÍÓ

1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.

☎/fax: 0036 / 1 / 246-46-58

☎/fax: 0036 / 1 / 1121 Budapest

A családias panzió a dél Budai hegység lankás lejtőjén fekszik 15 percre a város központtól. Kérésre gyógykezelés, termálfürdő szervezését vállaljuk.

www.heliopanzio.hu

Budapestben, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (D) 089/937-888.

„Vasárnapi gondolatok”

az Életünk c. újságban kilenc éven át **Fejős Ottó** tollából közölt elmélkedések az egyes vasárnapokra, ünnepekre. A Szent István Társulat kiadása, 332 oldal. Ára: 30,- DM portóval.

Megrendelhető:

Életünk: D-80336 München, Landwehrstr. 66

Kto-Nr.: 2188651

BLZ: 700 903 00

Liga-Bank e.G. Filiale München,

Magyarországon: a Sz. István Társulatnál.

MAGYARNYELVŰ SZENTMISEK NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye:
Misézó helyek: Augsburg, Kempten, Neuburg a.D., Ft. **Báthory Lajos**, Érd.: Pte. St. Max Augsburg., Pfr. Hubert Ratzinger,
Telefon 0821-519039

BAMBERG-EICHHÄTT-REGENBURG-i
Egyházmegye nürnbergi székhelye:
Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing, Neuburg a.D.: Érd.: Ft. **Bárany József**, Ung. Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571
Schwaig, Telefon: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye:
Misézó helyek: Duisburg, Oberhausen, Essen, Neukirchen-Vluyn, Érd.: **Ung. Kath. Mission**, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, Telefon: (0201)28 47 40.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye-
gyék Karlsruhe-i székhelye:
Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strassburg, Mulhouse, Colmar: Érd.: Ft. **Dr. Szabó József**, Ung. Kath. Mission, Schneidermühl Str. 12, D-76193 Karlsruhe, Telefon/Fax: (0721) 6872 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházam,
Hildesheim-i Egyházmegye: Misézó helyek:
Berlin, Hamburg, Hannover/Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen, Érd.: Ft. **Rasztovics Pál**, Ung. Kath. Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83; Berlinben: **Nagy Iván**, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin, Telefon: (030) 859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmege: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach: Érd.: Ft. **Lukács József**, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln, Telefon: (0221) 23 80 60, Fax: 0221/232120
Honlap: <http://www.messages.to/Ungarnzentrum>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Főegyházmege frankfurti székhelye: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen: Érd.: Ft. **Takács Pál**, Ung. Gemein-de, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt, Telefon: (069) 2479 5021

MÜNCHEN-FREISING-i Egyházmegye:
Misézó helyek: München, Freising, Rosenheim: Ft. **Dr. Cserháti Ferenc**, Ft. Merka János Érd.: Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München, Tel.: (089)98267, 982638, FAX: (089)985419.
e-mail: ukm_muenchen@yahoo.de; Honlap: <http://www.erzbisium-muenchen.de/ungarische-mission>

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABÜCK-i
Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster. Érd.: Ft. **Bagossy István**, Ung. Kath. Mission, Middeldefeld 24, D-48157 Münster-Handorf, Telefon: (0251) 326501

PASSAU-i Egyházmegye: Misézó hely: Passau: Érd.: Ft. **Szabó Árpád**, Kirchenplatz 1, D-94032 Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTART-i
Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen. Érd.: Ft. **Horváth János**, Pflzerstr. 5, D-70184 Stuttgart, Tel.: (0711) 2369190, Fax: 2367393.
e-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de
<http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart>

Miséóhelyek: Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm, Schweningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch: Érd.: Ft. **P. Gyurás István SJ**, Immen-trudstr. 14/B, D-88250 Weingarten, Telefon: (0751) 586 76 Fax: (0751) 485 32

WÜRZBURG-i Egyházmegye:
Misézó hely: Würzburg. Érd.: Ft. **Dr. Koncsik Endre**, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg, Telefon.: (0931) 38 62 43, 173 78.

HIRDETÉSEK

Személy és áru fuvarozás Magyarországra.
Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Fényképes társkövetítés magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. Tel./ Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. www.elender.hu/~infotars/

A Balaton északi partján, (Ábrahámhegy) - szép ház nagy kerttel eladó. Érdeklődni: Telefon (D) +49-3303-40 21 47, e-mail: k.van-suntum@t-online.de

FÖNYED, 3,3 km-re az E 71-es úttól, természetvédelmi terület határában, Hévíz, Zalakaros- és Keszthely-től 15-25 km távolságra fekvő telkek eladók: (1.750m²-20.550 m²). Érdeklődni: Telefon: (D) 07131/897397, fax: 07131/897398. A helyszínen víz, gáz, áram és telefon rögtön beköthető.

Léleken-teszten friss, életvidám, magyarországon élő, kellemes otthonnal rendelkező, független hölgy szeretné közelgő 60-as születésnapját kettesben ünnepelni. Hol-mikor-hogyan? Jellege „Hamarosan”.

Párizsban élő gyűjtő keres XIX. és XX. századi magyar festményeket, saját gyűjteménye gyarapítására. *Paul, Munkácsy, Csabó, Tihanyi, Rippl-Rónai, Kassák* képek érdekelnének elsősorban, de más kvalitatós munkák is szóba jöhetnek. Telefon: (F) 0033/66/05 57 503.

BUDAPESTEN Kiadó: Egy + két felszobás lakás, 58m², szép kertes házban. Telefon: (H) 0036 1/ 364-34-64.

Angol, francia, német nyelvtanulástól várunk 2-3 hétre Budapest melletti kertvárosba 16-20 év közötti tanulókat nyelvyakoklás céljából. [Cornell@freemail.hu](mailto:cornell@freemail.hu), Telefon: (H) +36 29 350-884.

Dél-Franciaországban élő magyar család eladná birtokát. Szent-Tropez-Cannes és Dragignan övezetben lévő, nagybővíthető komfortos kis házat, 2 és fél hektár termékeny földdel, tiszta vízzel forrással. Ár: FF 850.000. Tel.: (F) 003304-913 630 804 /fax: +3304-93 437 844. Mobil:0033-6-1203694

Bp. SZIGETHALOM, dunaparti 62 m²-es nyaraló kiadó, 2 hálószoba, terasz, kert, saját stég, horgászati lehetőség, 90.- DM. Telefon: (H) +36/13755-823 vagy +36/1252-4031.

Eladó! Nagykanizsán, Zalakaros-tól 15 km távolságban: 170 m² alapterületű, 110 m² lakóteresszoba, konyha, előtér, fürdőszoba, 2 WC + gázfűtéses sorház. (2 balkon, pince, garázs). A lakás felszinteltetés. Irányár: DM 120.000 vagy 16 millió Ft. Érdeklődni: (D) 02151/631263 vagy (H) +36/93/383011-es telefonokon.

24 éves ápolónó betegápolást vállalna nyelvtanulás céljából. Telefon: (H) 0036-209-141-399.

Hévíz-Dobogómajori Club Hotel üdülőjog részvényekkel együtt eladó. (28-29. hét) Érdeklődni: Gordos T. (H) 0036-209529066.

Eladó SOPRONBAN a Lóverekhez közel, nyugodt, csendes 2 szoba összkomfortos, 54 m²-es lakás nagy garázzal. Irányár 118.000 DM. Érdeklődni: T: D 0711-716 85 95 este 20 óráig.

Budapest II. Ker.-ben 52 m²-es 2 szoba összkomfortos örökletes azonnali beköltözéssel 120.000 DM eladói Érdeklődni: Telefon: (H) 0036-1-3168887, (D) 0179-3930522

„Meseországba megyünk”

Billédi Ilona verses, képes mesekönyve Reiter Sarolta és Matlak Éva gazdag illusztrációival. 31 oldal. Ár: 20,- DM. Megrendelhető: Hrivnyák Ilona, D-76133 Karlsruhe, Kronenstr. 36

„TÉNY”Ungarische Spezialitäten

Kreitmayerstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

<i>Szürkebarát</i>	DM
<i>Tokaji Hárslevelű</i>	7,80
<i>Chardonnay</i>	8,60
<i>Villányi Rosé, Kékóportó</i>	6,90
<i>Villányi Kékfrankos</i>	8,80
<i>Hajosi Cabernet</i>	10,50
<i>Villányi Couvee</i>	15,50
<i>Egri Bikavér</i>	18,50
<i>Tokaji Szamorodni</i>	8,60
<i>Tokaji Asszú 3 putonyos</i>	12,50
<i>Tokaji Asszú 4 putonyos</i>	20,-
<i>Unikum</i>	23,-
<i>Csereznepálinka</i>	29,-
<i>Barackpálinka</i>	1 liter 31,-
<i>Turhonya, kocka, cérnatésztá</i>	1 liter 31,-
<i>Májás, véres hurka, disznósajt</i>	1 kg 7,-
<i>Tokaszalonna</i>	15,-
<i>Házi kolbász</i>	17,-
<i>Száraz kolbász</i>	1 kg 25,-

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panziókban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

Színvonalas, kedves, csinos, őszinte és jóindulatú magyar hölgyet keresek 53 éves korig. Lehetőleg sötétbarna hajú, kb.164-170 magas, ehhez megfelelő súlyú legyen. Én: 59/181/85 kg, lassan fehéredő, sötétbarna hajjal, számtan-fizika tanár, jelenleg mint elektronikus tevékeny Nürnberg mellett, később, szükség esetén Nürnbergben. Saját házamban élek egyedül. Levélírás céljából a címem: Bence István, 90547 Stein b. Nbg., Fabergut 55. Telefoneste 18 órától, hétvégén egész nap 0911/675170. Fényképes levelek előnyben.

Felvételt hirdet:

az **Európai Magyar Gimnázium**
a 2001/2002-es tanévre.

Az iskola – az egyetlen magyar gimnázium Nyugaton, bajor érettségít nyújt, mely Németországban elismerés a legszínvonalasabb érettségi és Európa valamennyi országában érvényes,

– a tanulóknak a magyar és német nyelv tökéletes elsajátítását teszi lehetővé a kétnyelvű oktatás keretében, ápolja a magyar hagyományokat és a magyar kultúrát

– angol és francia nyelvtanulást nyújt – iskolánk nagylelkű bajor és magyar állami támogatás mérsekelt internátusi árakat tesz lehetővé.

Címünk:

Europ. -Ungarisches Gymnasium
Klosterburg 2, D-92280 Kastl/Opf.,
Telefon/Fax:++49/9625 80 91 00
További információk az internetben, a <http://www.kastl.de/hungary> cím alatt találhatók.

Teres Agoston SJ: – *Biblia és asztronómia* – Mágusok és a csillagok Máté evangéliumában. Kemény kötésben 340 oldal, 55 kép és ábra. Megrendelhető a kiadónál: Springer Orvosi Kiadó Kft: H-1327 Budapest, pf. 94. Boltiára 590 Ft + portó.

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Anemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

UNGARISCHES WEINHAUS KÜLÖNLEGES MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK

Választékunkban megtalálhatók GERE ATTILA „kultuszborai” (*Kopár, Cabernet Franc ill. Merlot selection*), THUMMERER VILMOS és BOCK JÓZSEF csúcshorai (*Vili Papa Cuvée és Tekenőhát Pinot Noir ill. Bock és Royal Cuvée*) valamint vörösborok a VESZTERGOBI Pincéből, kiváló fehérborok, Badacsonyból a SZENT ORBÁN Pincétől és Tokaj-Hegyaljáról a MEGYER-, PAJZOS- és HETSZŐLŐ-től. Kívánságra áristát küldünk.

Am Anger 32 1D-83278 Traunstein
Tel/Fax: (0861) 98 696 - 56 / -55
www.ungarisches-weinhaus.de

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-vagy Budapestre. München, Telefon fax: (D) +49/69 99 85 17, 67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!**
Olecsó áron raktárról – kérje áristánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az „ÉLETÜNK” otthon is előfizethető az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára. Évi előfizetés hveknak: 2000. Ft.; elkésznek öt intenció tesztimónium a kiadóhivatal címére. Kérjük, a befizetésnél NEVET feltüntetni sziveskedjék, különben a kontón csak az összeg jelenik meg.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstr. 66 • 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felölés kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Gyözö,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redakción und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE Delegatur
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantwortl. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkesek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar felkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Hírdetéseket csak 10-féle fogadunk el.

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”,
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hansenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az Életünk előfizethető Münchenben a kiadónál! Előfizetési ár egy évre 50.- US \$ (díj 35.-US \$ + portó 15.- US \$). Kérjük sziveskedjenek a fenti címre küldeni a csekket. A lapot Münchenből postázzuk.

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hírdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto:Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
Ára soronként (kb. 40 betű)	7,-
Jellege portóval	7,-
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	10,-
nagybetűs (kétsoros) sor	20,-
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	30 % kedvezmény.
Hírdetések határideje minden hónap 10- befizetve!	

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT,
STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG
nem felel!

Köszönjük,
ha megújítja előfizetését!

MAGYAR ÉTTEREM

Pusztai jellegű berendezés -- minőségi borok

Magyar Étterem

Pusztai jellegű Berendezés -- Minőséges Borok

86356 Neusäß -- Hauptstr. 13
Tel. 0821 - 20 90 104

GÖDÖN, BP.-TŐL 26 KM-RE ELADÓ,

1092 nm-es telken egy tetőtér beépítéses, közművesített, központi fűtésű, több generációs lakóház 190/116 nm lakóteresszoba, cirkófűtéssel, mellék-épületekkel, gyümölcsfés kerttel aktivitásra is alkalmas. Vonat, autóbusz, elkerülő út néhány perc alatt elérhető. Telefon: (H) 0036/27/345-148.